

Otteita Pohjois-Karjalan järjestökyselyn tuloksista

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta 22.9.2026

Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistyksen toiminnan painopisteet:

1. Osallisuus

- ihmisten äänen kuunteleminen ja välittäminen kehittämiseen ja päätöksentekoon
- osallistumisen ja vaikutusmahdollisuuksien ja sosiaalisen turvallisuuden parantaminen
- syrjäytymisen ja eriarvoisuuden vähentäminen

2. Järjestöt

- järjestöjen toimintaedellytysten, kansalaistoiminnan ja järjestöjen palvelutuotannon edistäminen muuttuvassa toimintaympäristössä
- järjestöjen työllistämisen, viestinnän, monikulttuurisuuden tukeminen
- järjestöjen ja julkisen sektorin sekä yksityisen sektorin yhteistyön edistäminen
- verkostojärjestönä tuemme järjestöjen välistä yhteistyötä

3. Yhteiskuntapolitiikka

- alueelliseen ja valtakunnalliseen sosiaali- ja terveystalouteen ja muuhun yhteiskuntapolitiikkaan vaikuttaminen
- alueellisen ja valtakunnallisen vuoropuhelu ja yhteistyö

Yhdistykset Pohjois-Karjalassa 5/2026

➤ 3727yhdistystä (tilanne 11.5.2026, vertailu tilanteeseen 1/2026)

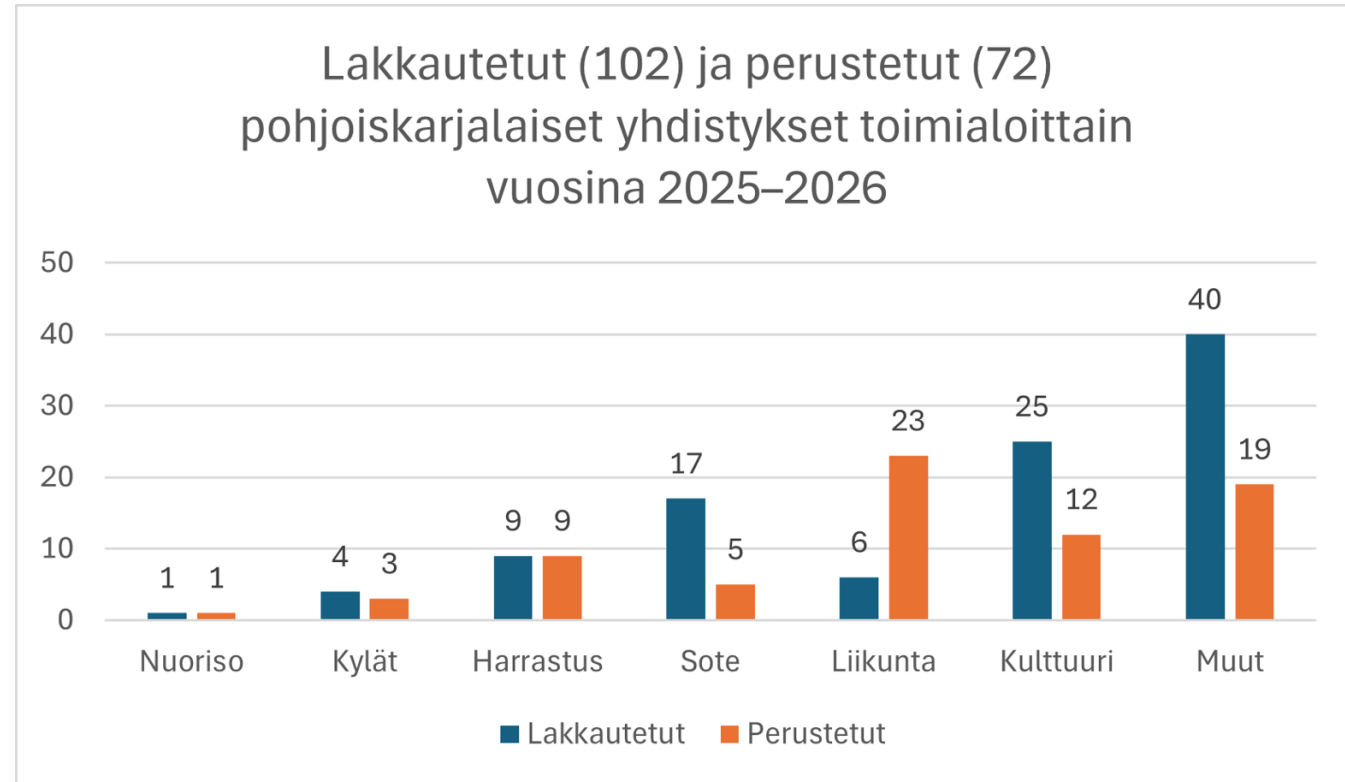
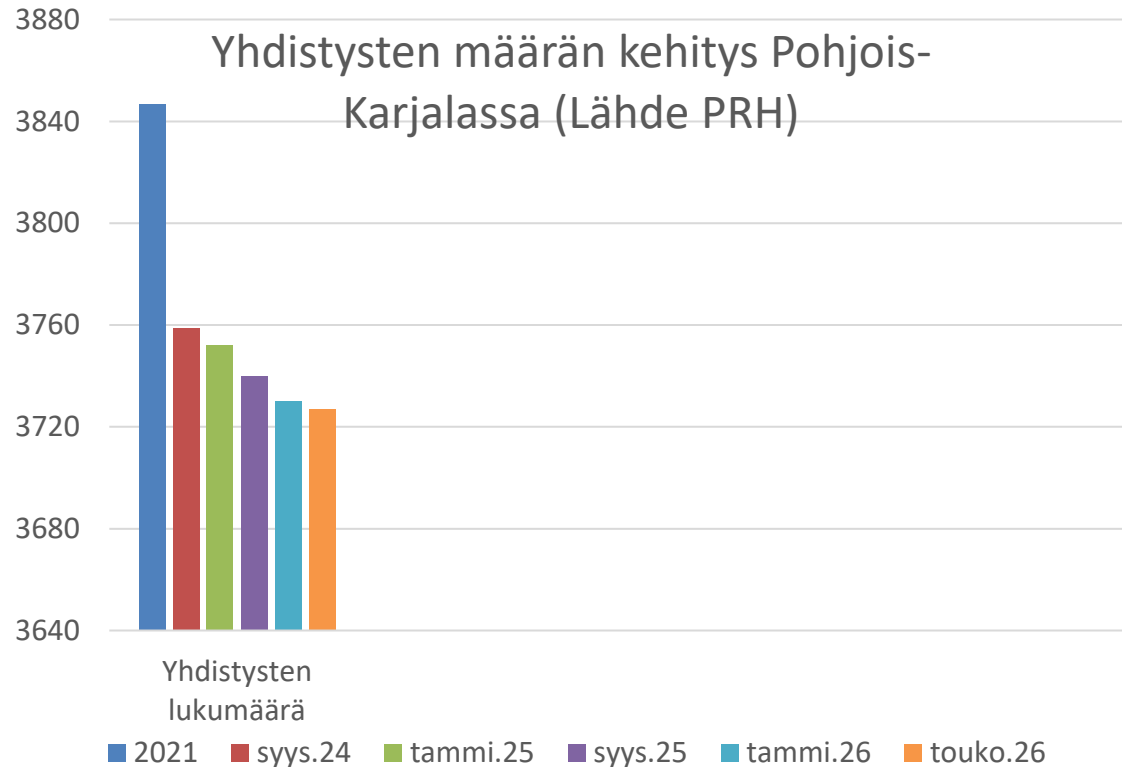
- Heinävesi **138 (+1)**
- Ilomantsi **181**
- Joensuu **1594 (+4)**
- Juuka **148 (+2)**
- Kitee **272 (-1)**
- Kontiolahti **185 (+2)**
- Lieksa **313 (-2)**

- Liperi **192 (-2)**
- Nurmes **254 (-2)**
- Outokumpu **156 (-2)**
- Polvijärvi **105 (-1)**
- Rääkkylä **79 (-3)**
- Tohmajärvi **110 (+1)**

Suomessa on noin 107 000
rekisteröityä yhdistystä
Yhdistysrekisteri: www.prh.fi

Yhdistysten määrän kehitys Pohjois-Karjalassa 2021-2026

Pohjois-Karjalan järjestökysely 2026

Kyselyn toteutus

Sähköinen tai paperinen
kyselylomake 26.2.–7.4.2026

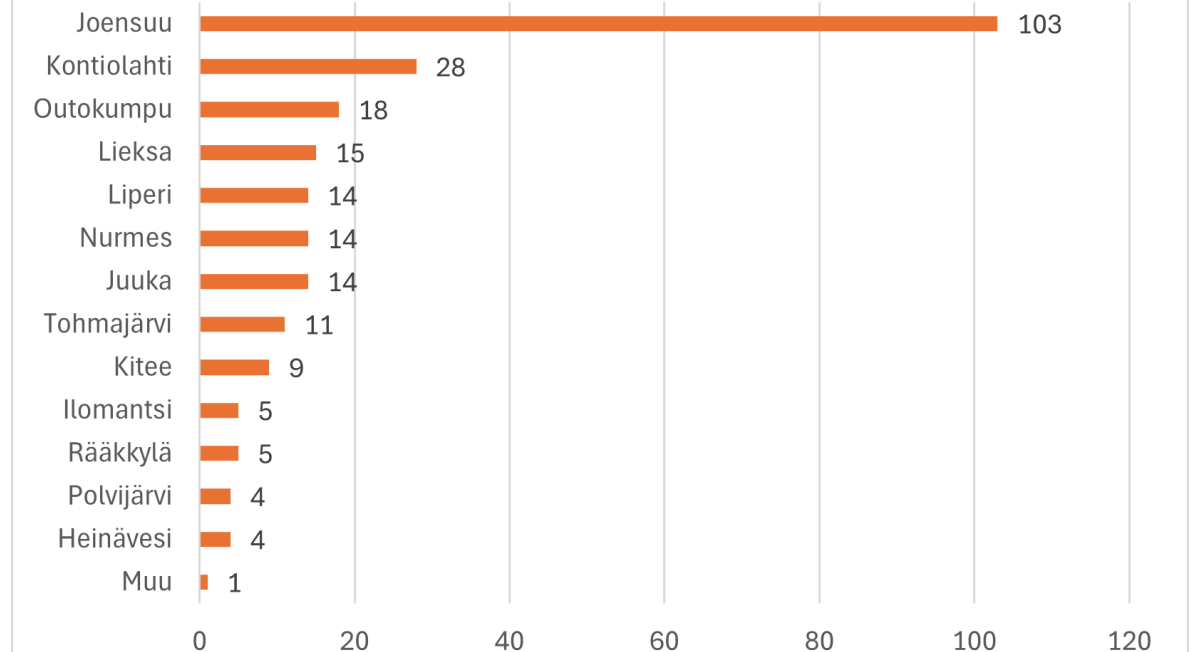

Vastauksia 245 eri yhdistyksestä

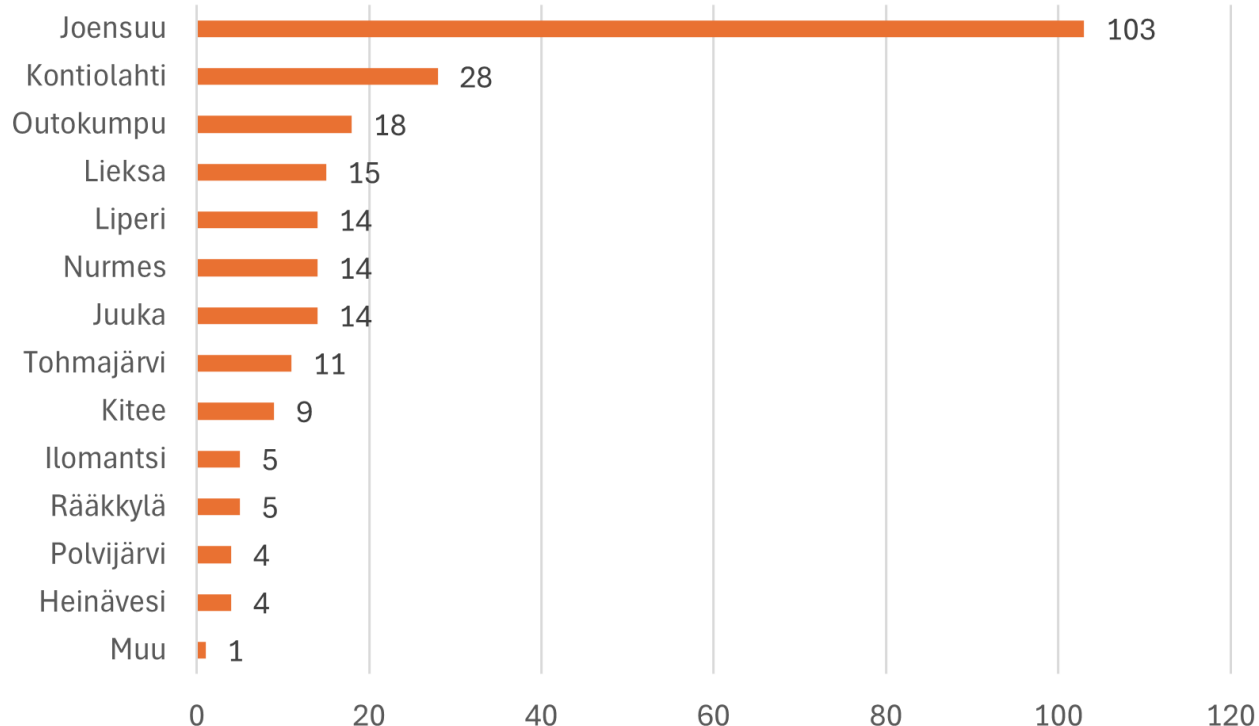
Kyselyn toteutti Pohjois-Karjalan
Sosiaaliturvayhdistys ry

Yhdistyksen kotipaikka (245)

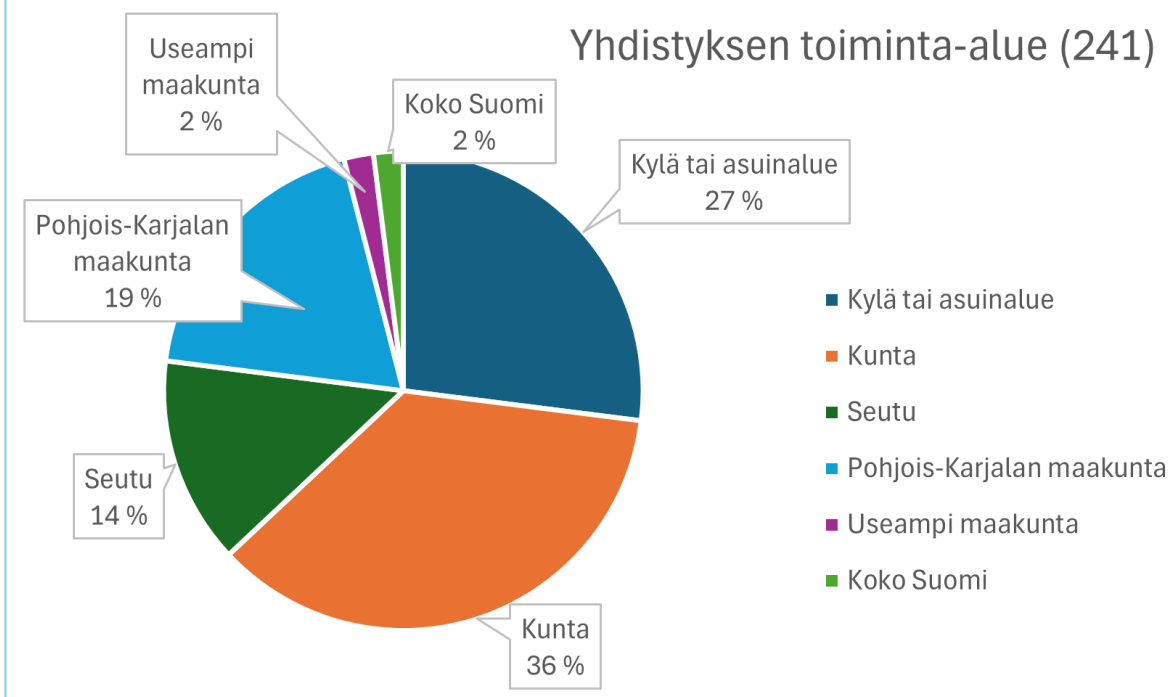

Yhdistyksen kotipaikka ja toimialue

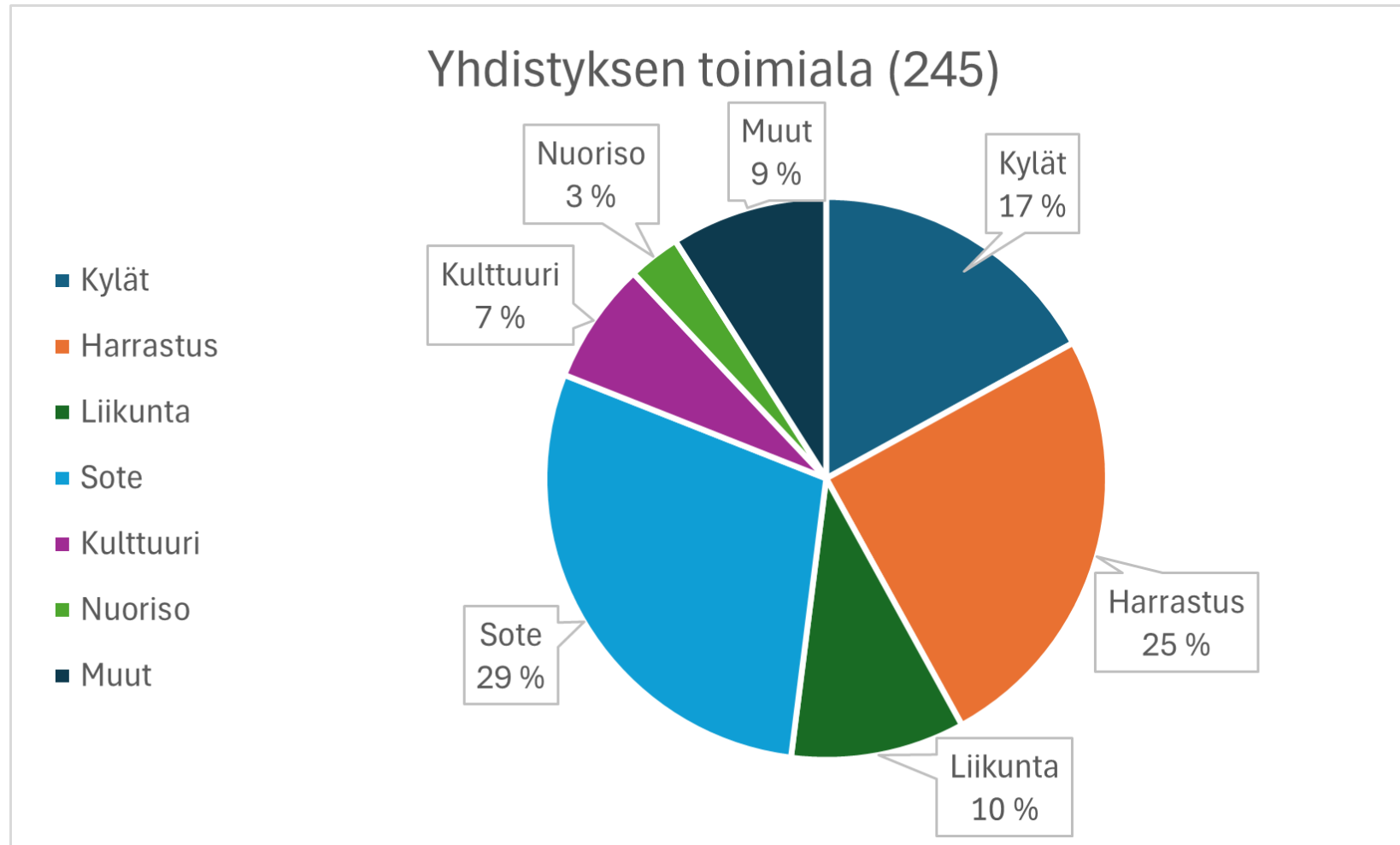
Yhdistyksen kotipaikka (245)

Yhdistyksen toiminta-alue (241)

Vastaajien toimiala

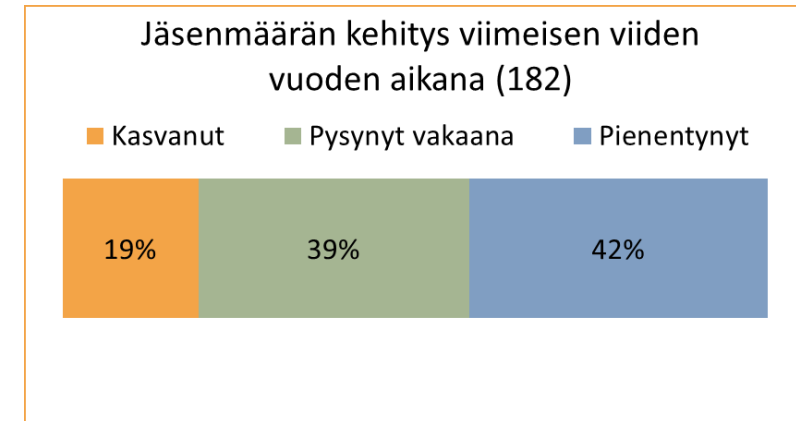

Jäsenmäärän kehitys

Jäsenmäärän kehitys viimeisen viiden vuoden aikana (243)

Vuonna 2023:

Jäsenten määrään vaikuttaneet asiat

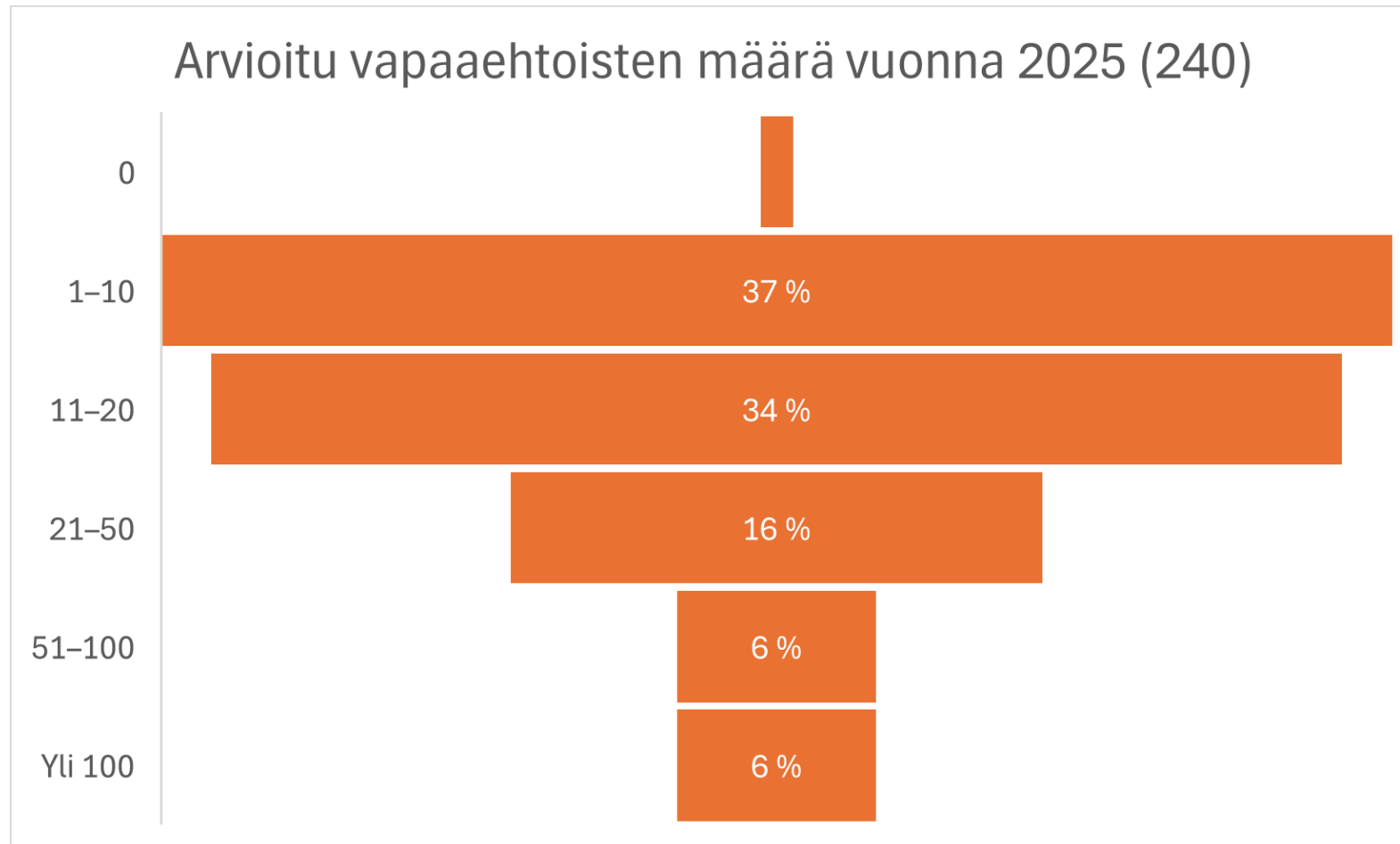
Jäsenmäärä kasvanut:

- + Monipuolinen ja kiinnostava toiminta, johon helppo osallistua
- + Mainostaminen ja näkyvyys
- + Aktiivinen jäsenhankinta
- + Yhdistysten yhdistyminen

Jäsenmäärä laskenut:

- Jäsenten ikääntyminen ja luonnollinen poistuma
- Uusien jäsenten rekrytoinnin vaikeus
- Poismuutto, väestön väheneminen
- Toiminnan hiipuminen
- Henkilökohtaiset syyt: kiireet, taloudelliset syyt
- Koronan vaikutukset

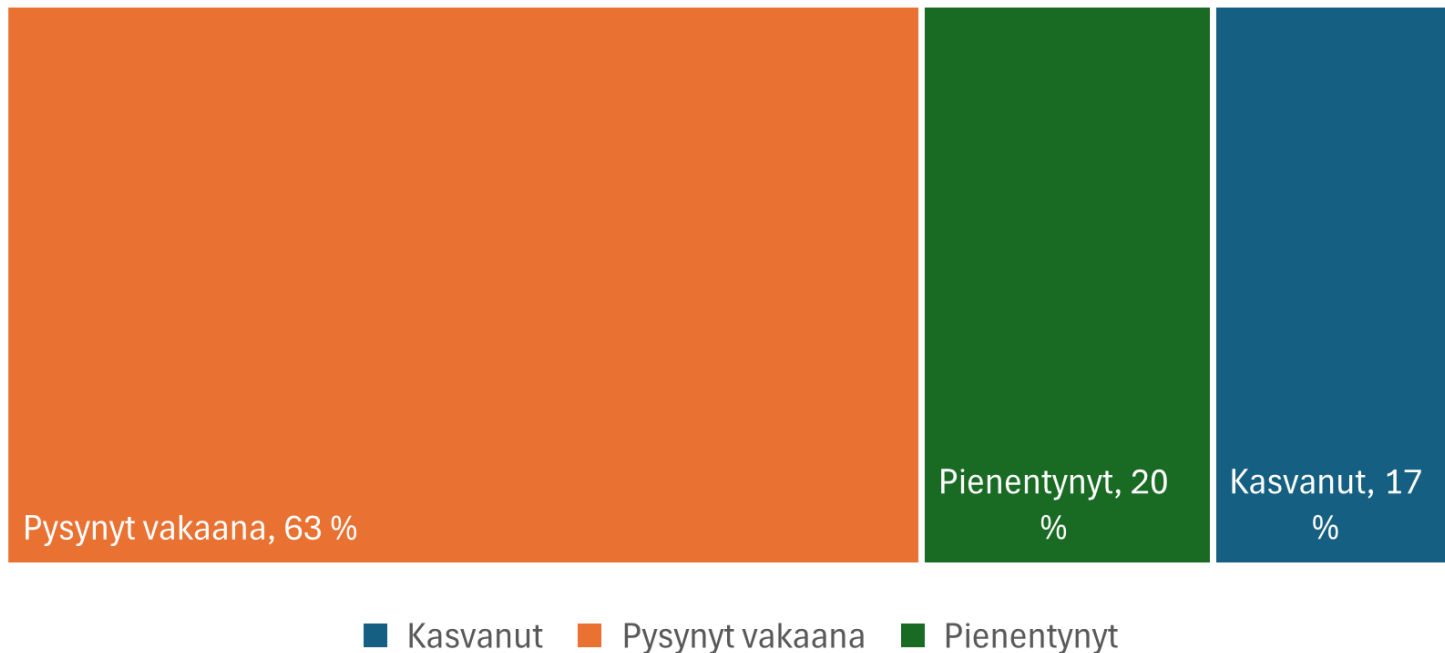
Vapaaehtoisten määrä

Yhdistyksissä (240) toimi vuoden 2025 aikana
yhteensä **8 883** vapaaehtoista.

Vapaaehtoisten määrän kehitys

Vapaaehtoisten määrän kehitys viimeisen viiden vuoden aikana (244)

Vuonna 2023:

Vapaaehtoisten määrän kehitys viimeisen viiden vuoden aikana (182)

Vapaaehtoisten määrään vaikuttaneet asiat

Vapaaehtoisten määrä kasvanut:

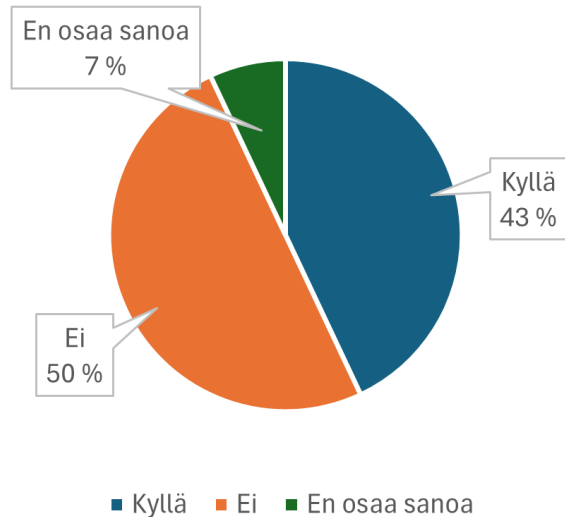
- + Merkityksellinen tekeminen
- + Yhdessä tekemisen ilo, yhteisöllisyys
- + Uudet ja monipuoliset toiminnot
- + Mainostaminen, näkyvyys, aktiivinen rekrytointi
- + Aktiivinen vetäjä ja tuki vapaaehtoisille: toiveet huomioidaan, palkitseminen
- + Vastuunjako useammalle

Vapaaehtoisten määrä laskenut:

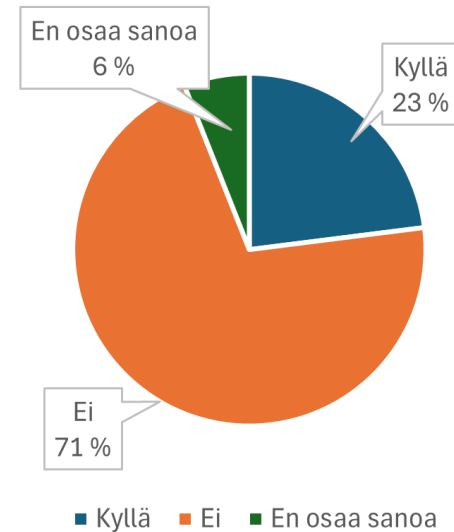
- Ikääntyminen ja toimintakyvyn heikkeneminen
- Vapaaehtoisten kuormittuminen ja uupuminen
- Haasteet uusien vapaaehtoisten rekrytoinnissa
- Nuorten ja työikäisten sitouttamisen vaikeus
- Kiireet, kilpailevat ajanviettotavat, sitoutumishalukkuuden väheneminen

Monipaikkaiset ja maahanmuuttajataustaiset vapaaehtoiset

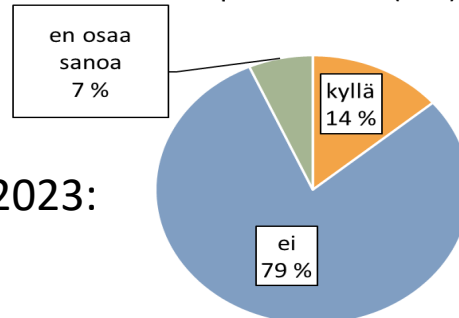
Osallistuuko yhdistykseen toimintaan monipaikkaisia vapaaehtoisia? (241)

Osallistuuko yhdistykseen toimintaan maahanmuuttajataustaisia vapaaehtoisia? (243)

Osallistuuko yhdistykseen toimintaan maahanmuuttajataustaisia vapaaehtoisia? (181)

Vuonna 2023:

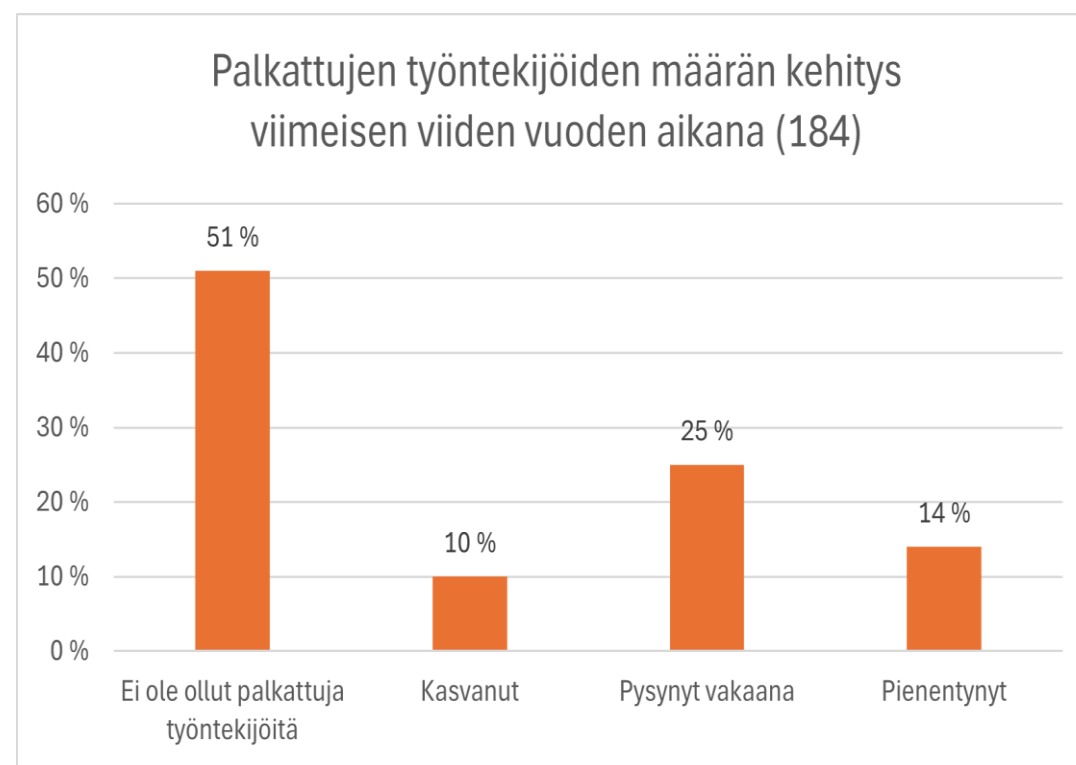
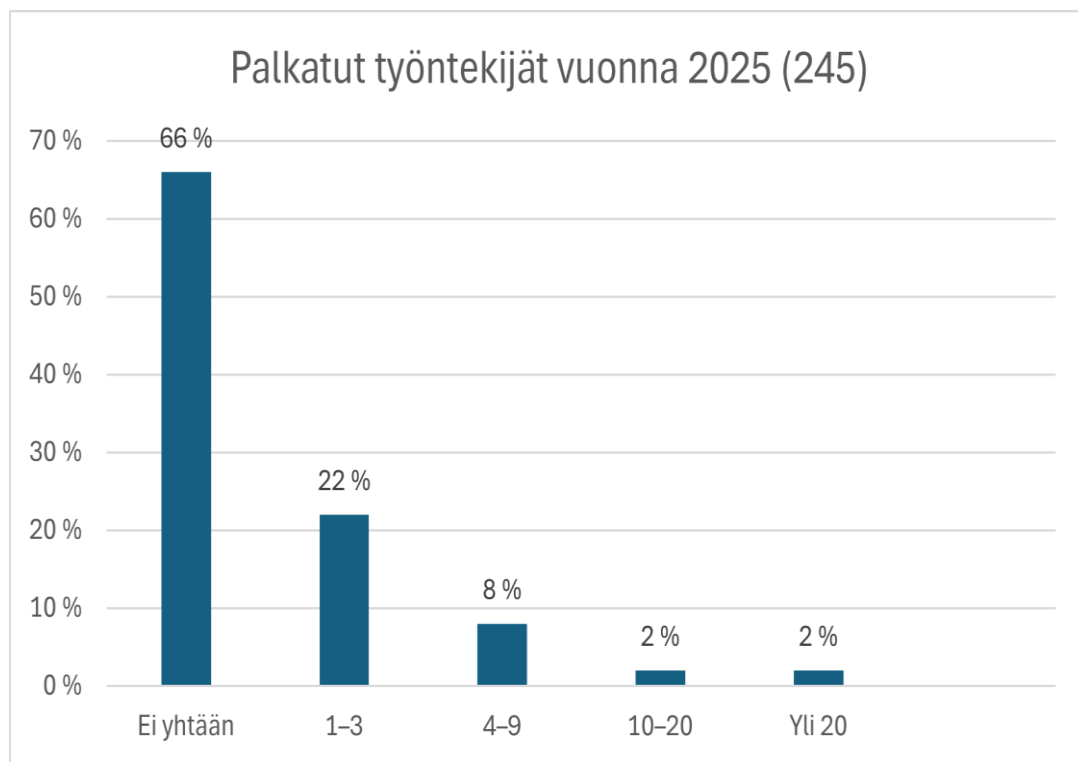
*monipaikkainen = toimialueen ulkopuolella asuva

Toimintaan osallistuneet

Yhdistysten toimintaan osallistui vuoden 2025
aikana yhteensä noin **199 700** ihmistä.

Palkatut työntekijät

Palkattujen työntekijöiden määrään vaikuttaneet asiat

Palkattujen määrän kasvu:

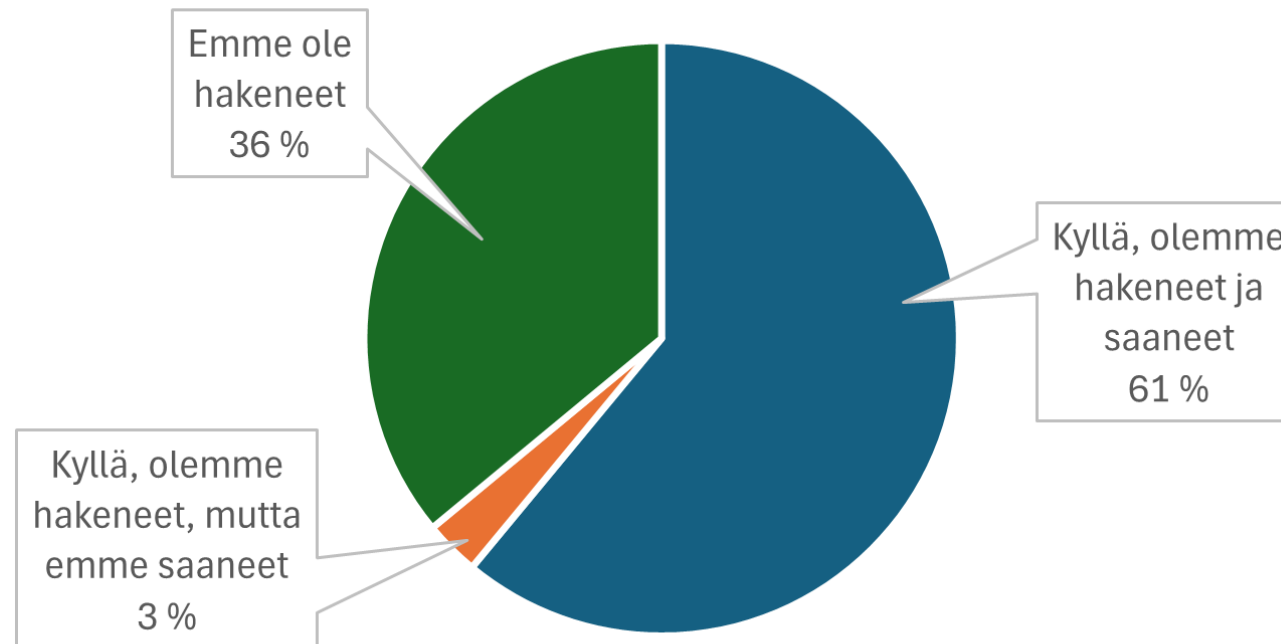
- + Taloudellisten resurssien paraneminen, esim. uudet hankkeet
- + Palkkatuki, muut tuet työllistämiseen (kesätyö)
- + Uuden toiminnot, palvelutuotanto, toimintojen yhdistyminen maakunnan alueella

Palkattujen määrän lasku:

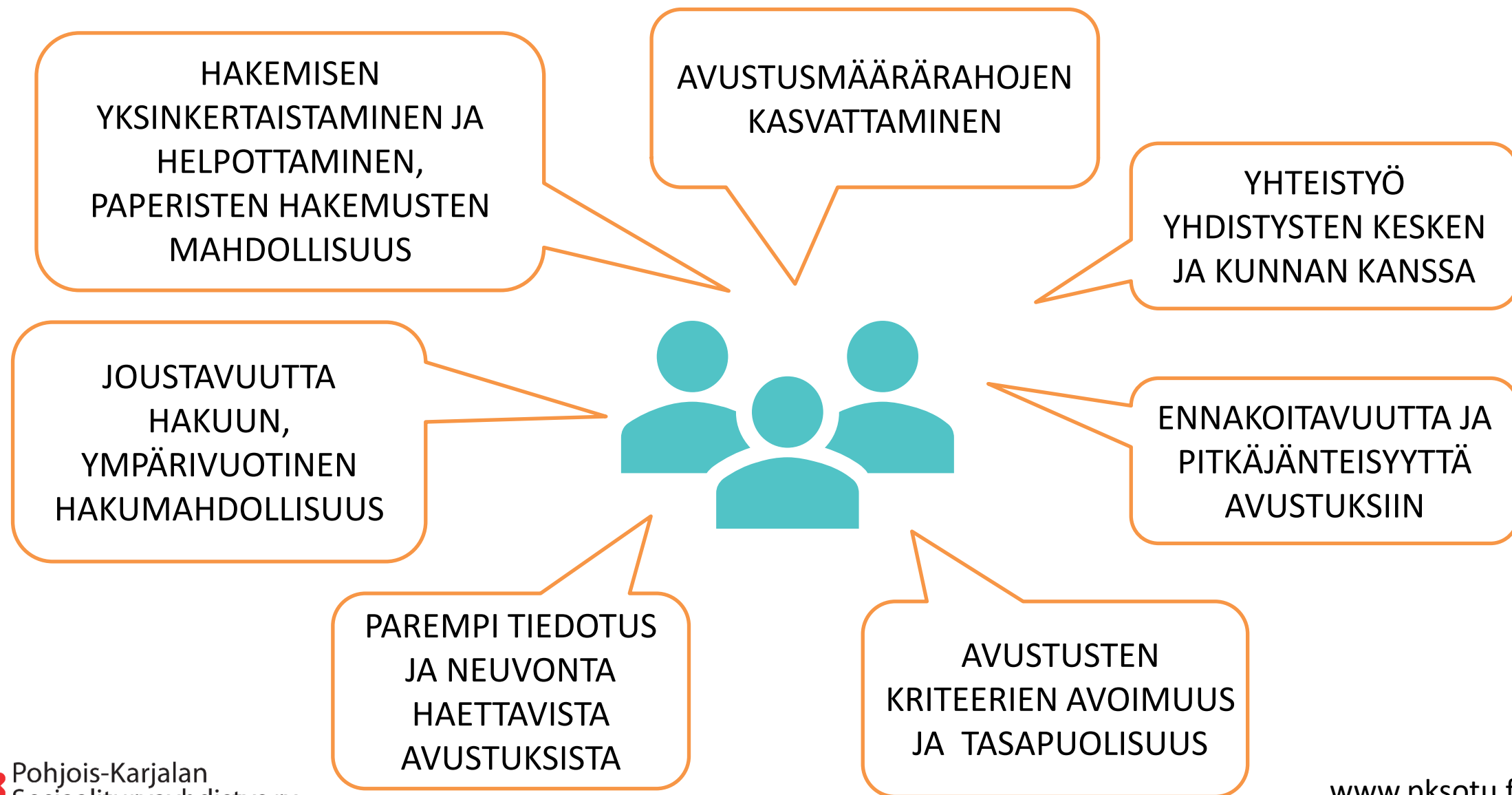
- Palkkatuen määrärahojen loppuminen
- Eri hankkeiden ja toimintojen päättymisen
- Avustusleikkaukset, rahoituksen saamisen haasteet
- Rekrytoinnin ja työnantajana toimimisen haasteet

Avustukset kunnalta

Onko yhdistyksenne hakenut avustuksia kunnalta
vuonna 2025? (240)

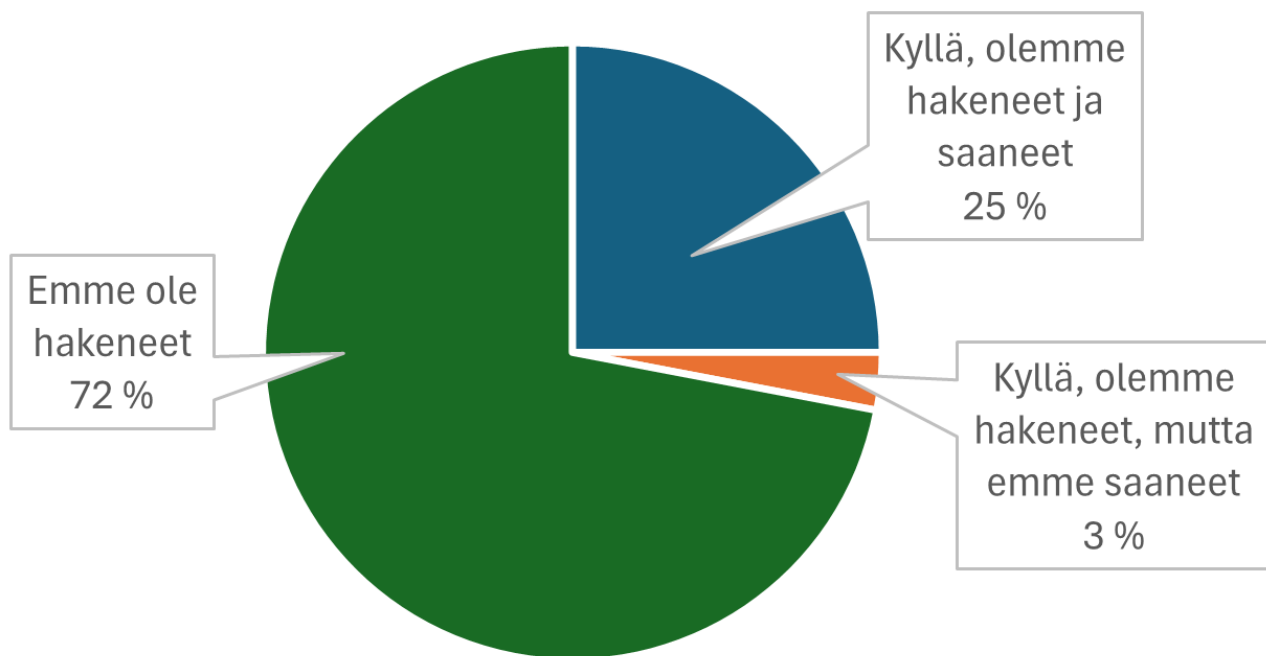

Kehittämis ehdotuksia kuntien järjestöavustuskäytäntöihin

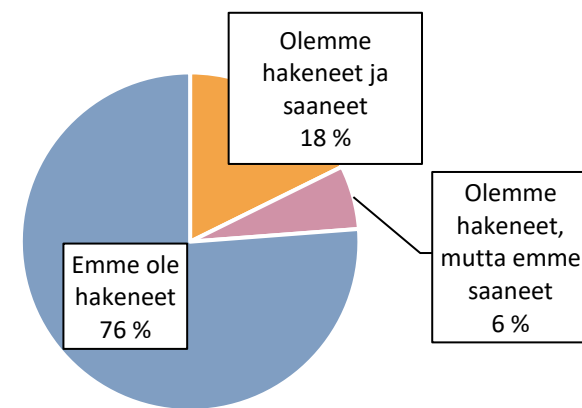

Avustukset hyvinvointialueelta

Onko yhdistyksenne hakenut avustuksia hyvinvointialueelta vuonna 2025? (242)

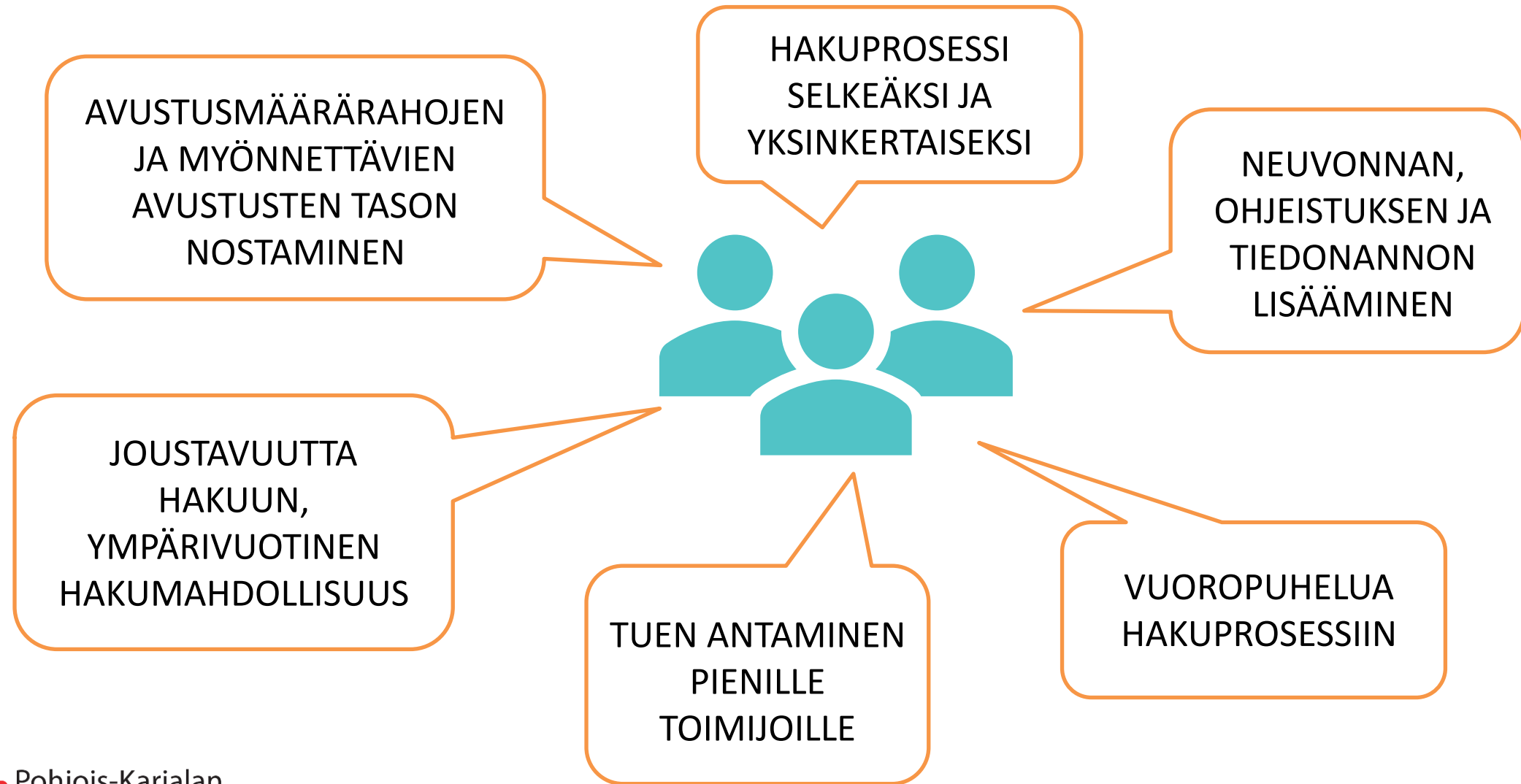

Onko yhdistyksenne hakenut avustuksia hyvinvointialueelta? (181)

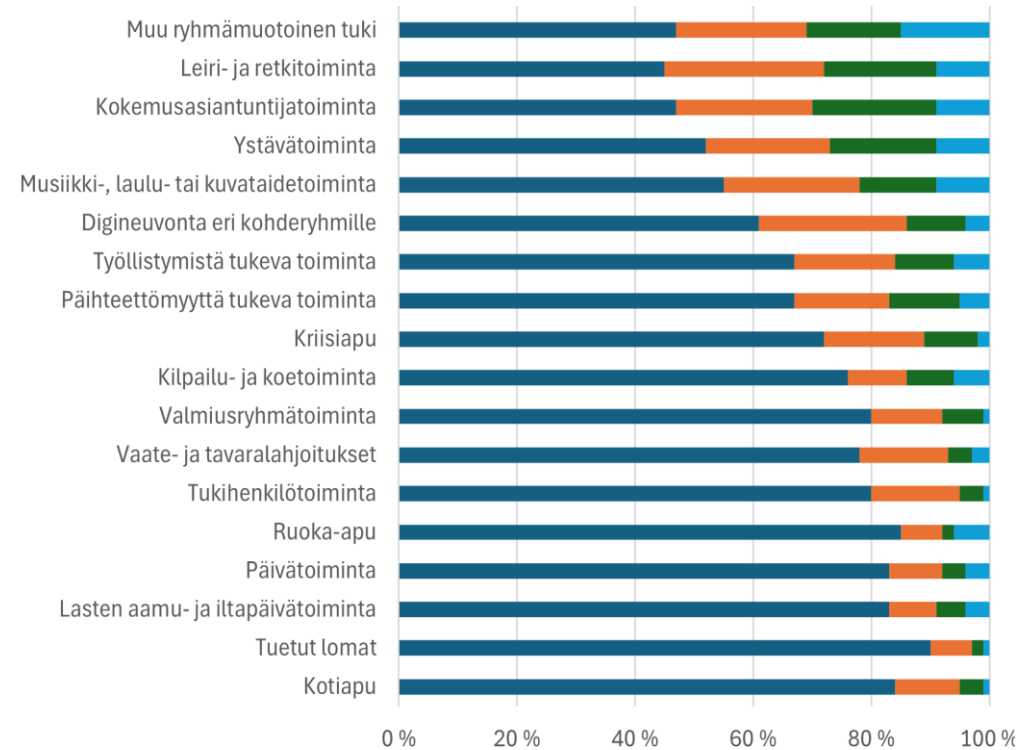
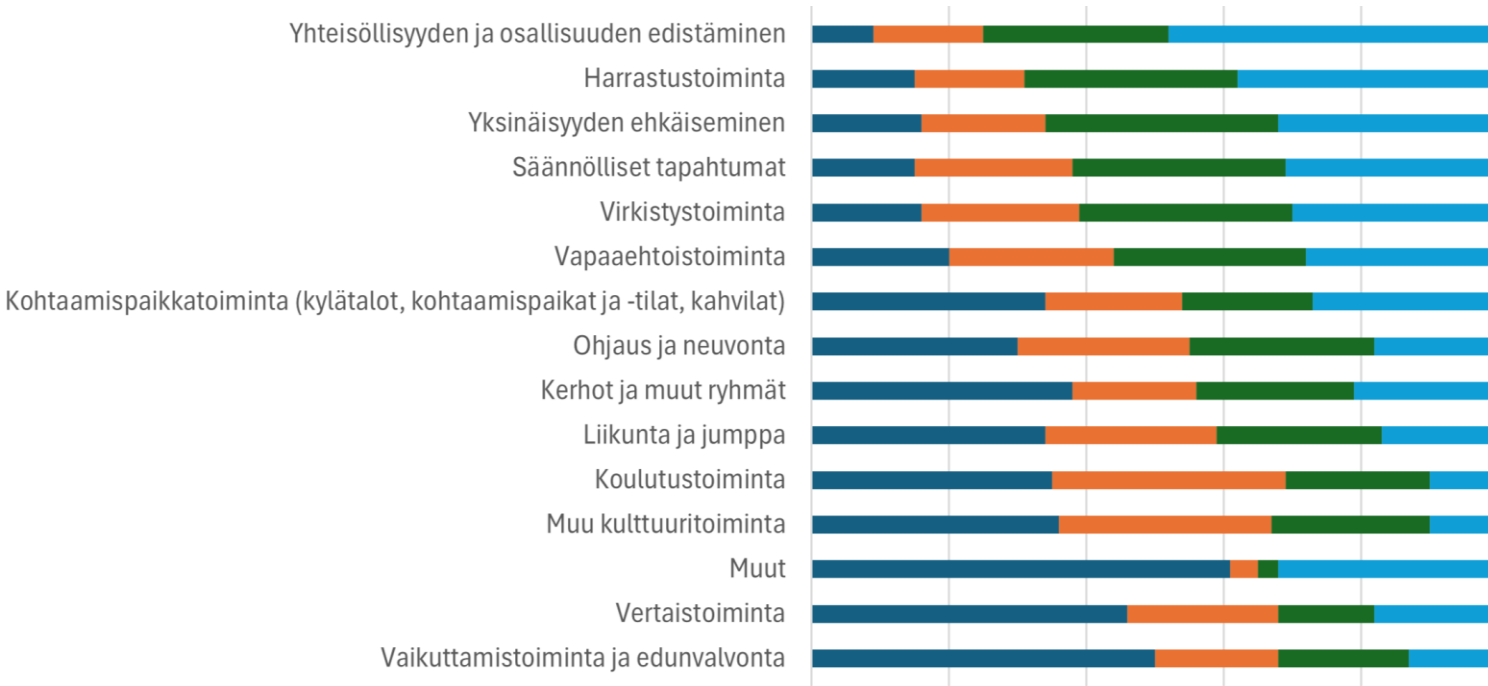

Vuonna 2023

Kehittämis ehdotuksia hyvinvointialueen järjestöavustuskäytäntöihin

Yhdistysten toiminta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä (245)

■ Ei koske yhdistystä ■ Pieni ■ Kohtalainen ■ Suuri

Yhdistysten yleisimpiä toimintamuotoja:

yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen

harrastustoiminta

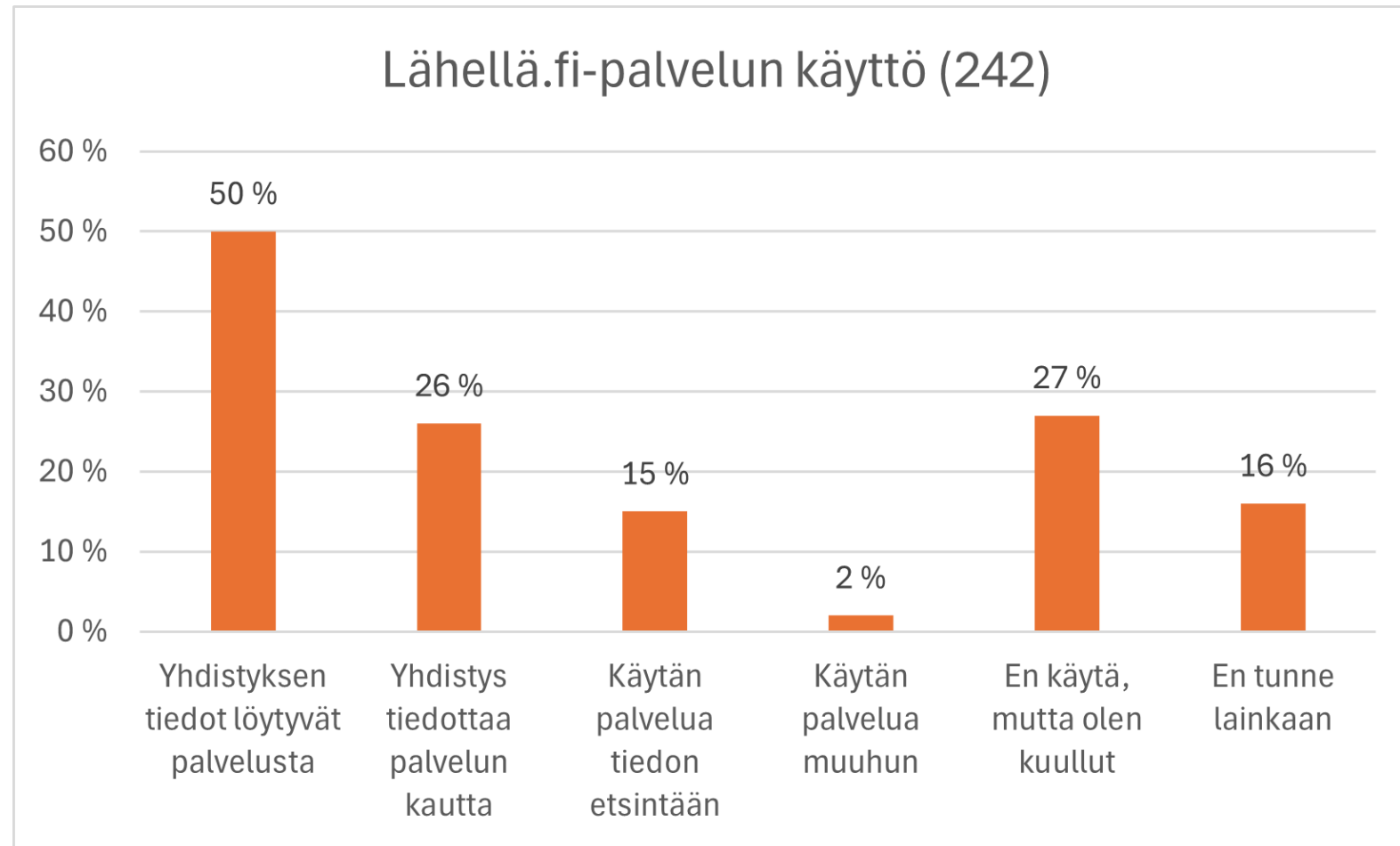
yksinäisyyden ehkäiseminen

säännölliset tapahtumat

virkistystoiminta

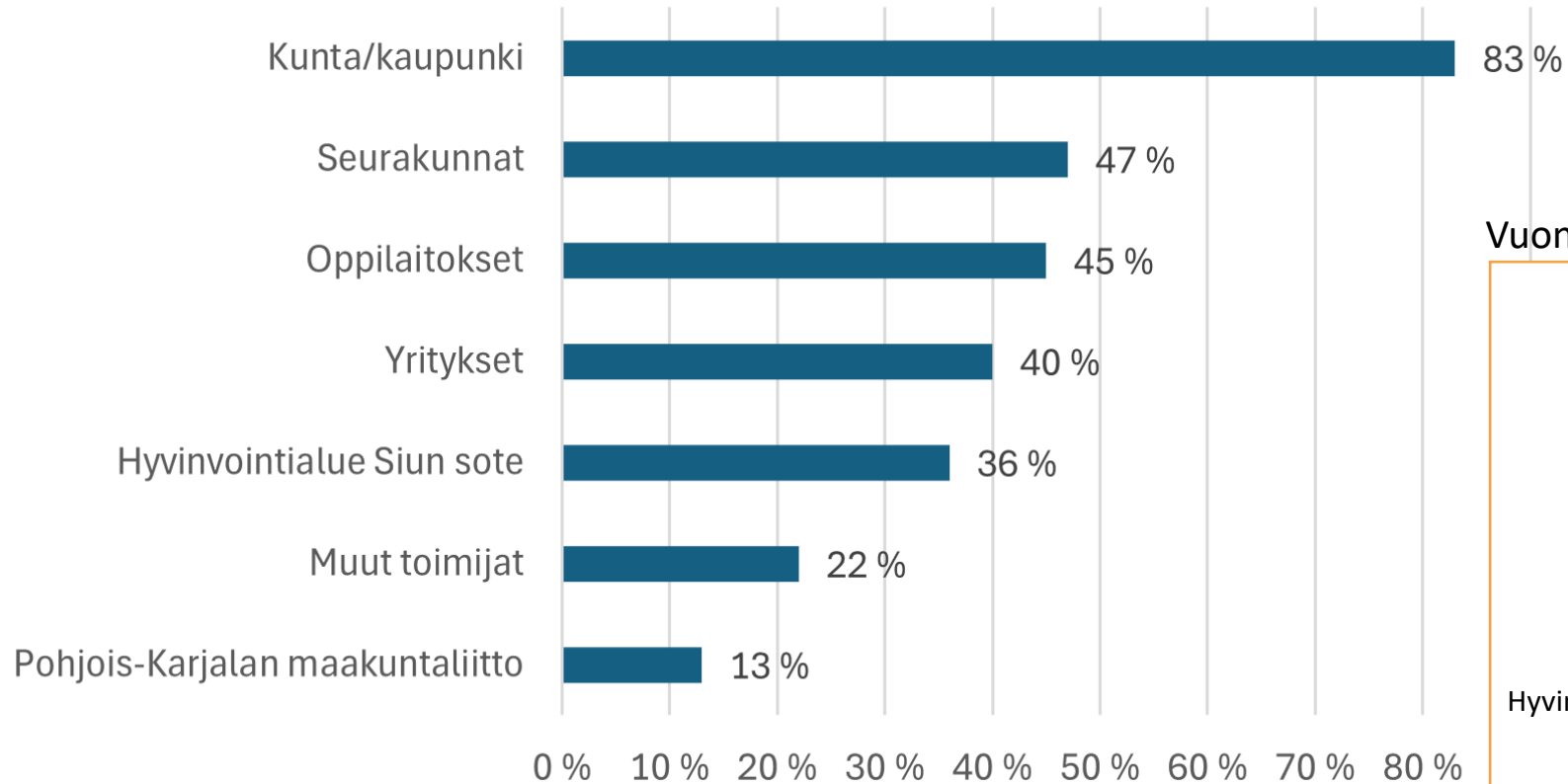

Lähellä.fi

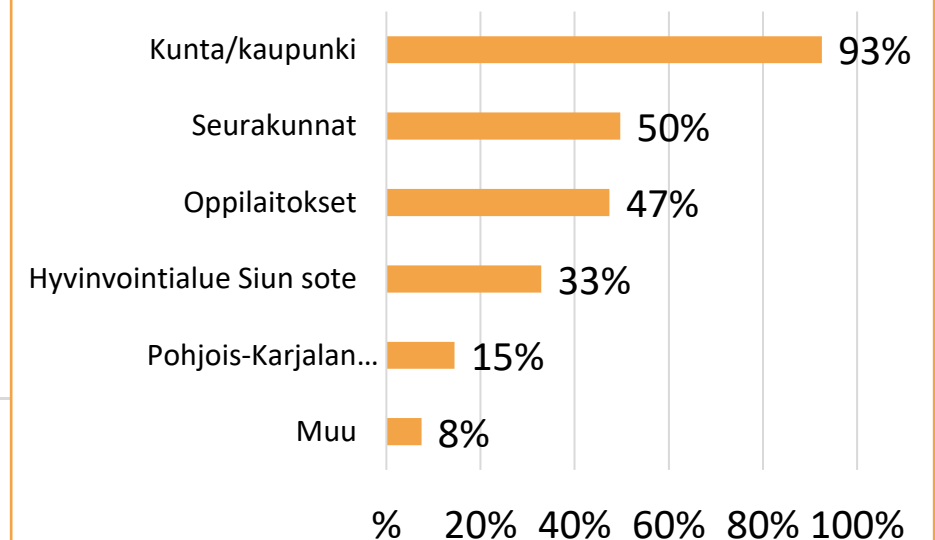
Yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa (240)

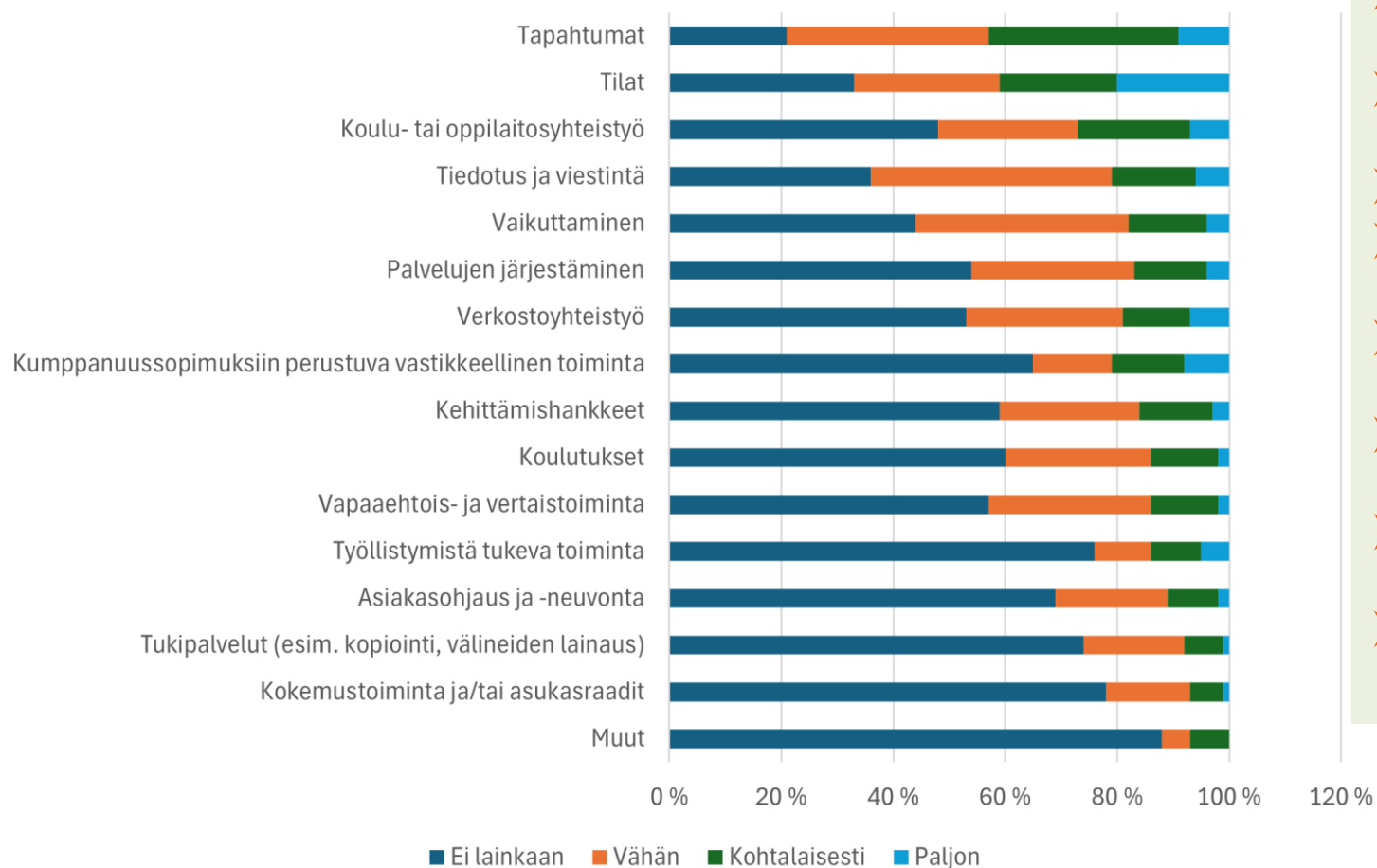
Vuonna 2023

Yhteistyö julkisten toimijoiden kanssa (173)

Yhteistyö kunnan kanssa

Kuinka paljon yhdistyksellänne on yhteistyötä kunnan kanssa seuraavissa asioissa? (242)

Kehittämisehdotuksia yhdistysten ja kuntien yhteistyöhön

- Säännöllinen tiedottaminen, yhteydenpito ja vuoropuhelu
- Taloudellisten resurssien varmistaminen (avustukset, tilat)
- Kumppanuussopimuskäytännöt
- Puskurirahoitus hankkeiden käynnistämiseen
- Järjestöt mukaan kehittämiseen ja päätöksentekoon
- Tiedotus tarvittavista yhteyshenkilöistä ja heidän yhteystiedoistaan
- Yhteistyö tapahtumien ja toiminnan järjestämisessä
- Yhdistysten osaamisen ja asiantuntemuksen hyödyntäminen

Yhteistyö Siun soten kanssa

Kuinka paljon yhdistyksellänne on yhteistyötä hyvinvointialue Siun soten kanssa seuraavissa asioissa? (238)

Kehittämisehdotuksia yhdistysten ja Siun soten yhteistyöhön

- Tiiviimpi vuoropuhelu ja tiedon lisääminen yhteistyömahdollisuuksista
- Selkeät yhteistyörakenteet ja yhteyshenkilöt
- Asiantuntijuuden tunnistaminen ja hyödyntäminen ehkäisevässä työssä
- Yhteiset koulutukset, luennot, tapahtumat
- Siun soten vierailut yhdistyksiin ja
- Taloudellinen tuki yhdistyksille
- Kumppanuuksien haku ilman ulkopuolisia hankerahoituksia

Järjestökentän tulevaisuus näyttää Pohjois-Karjalassa?

Järjestökenttä on murroksessa

- Aukkaat ja yhdistystoimijat vanhenee ja vähenee
 - Uusia jäseniä ja vapaaehtoisia on hankala saada mukaan toimintaan, erityisesti nuoria
 - Yhdistystoiminta koetaan kuormittavana
 - Julkinen tuki ja rahoitus vähenee
 - Tulevaisuus aiheuttaa huolta ja epävarmuutta
-
- ✓ Yhteisöllisyydelle on tarve
 - ✓ Yhdistyksiä on edelleen runsaasti, jokaiselle löytyy oma mielenkiinnon kohde
 - ✓ Yhteistyöllä eteenpäin - yhdistykset yhdistävät voimansa
 - ✓ "Tulevaisuuden takia yhdistystoimintaa tehdään"
 - ✓ Yhdistyksiä tullaan tarvitsemaan entistä enemmän

Järjestökenttä eriytyy?

- ✓ Osa yhdistyksistä toimii vakaalla pohjalla, kehittää toimintaansa ja onnistuu houkuttelemaan uusia osallistujia
- ✓ Osa yhdistyksistä kamppailee resurssien, toimijapulan ja jatkuvuuden turvaamisen kanssa.
- ✓ Tulevina vuosina järjestöjen väliset erot tulevat kasvamaan, ellei pienempien yhdistyksien toimintaedellytyksiä tueta ja vahvisteta

Mitä Pohjois-Karjalan järjestökentällä tarvitaan?

Ajankohtaista sote-järjestöleikkauksista

Järjestökentän näkökulmasta huolestuttavia asioita:

- Kohtaavaa toimintaa painotetaan ja samalla järjestöjen rakenteita, neuvontaa ja vaikuttamistyötä uhkaa kaventuminen.
 - yhteistyön koordinointi
 - yhteisten verkostojen ylläpito
 - järjestöjen neuvonta ja koulutus
 - järjestökentältä nousevan tiedon kokoaminen
 - yhteiskunnallinen vaikuttamis- ja asiantuntijatyö
- Alueellisten verkostojärjestöjen rooli voi heikentyä, vaikka niiden tuki on monelle pienelle yhdistykselle ratkaisevaa.
- Vaarana on, että yhteistyö pirstaloituu, julkisen sektorin on vaikeampi tavoittaa laajaa järjestökenttää ja erityisesti pienten järjestöjen ja STEA-rahoitteisten järjestöjen mahdollisuudet osallistua hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen suunnitteluun ja kehittämiseen heikkenevät.

Pohjois-Karjalan järjestöyhteistyön toimintaympäristö

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Hv-alueen ja maakuntaliiton yhteinen hyvinvoinnin kumppanuusryhmä

POKAT 2029-ohjelma
Hyvinvointiohjelma

JANE maakuntaliiton strategisena teemaryhmänä

Kunnat

Hyvinvointikoordinaattorit
Järjestöyhteyshenkilöt
Järjestö-kuntayhteistyön rakenteet ja -asiakirjat
esim. paikallis-Janet, yhdistysillat

Lakisääteiset neuvostot

Hyvinvointialue

Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen lautakunta

Hyvinvointialueen ja maakuntaliiton yhteinen hyvinvointiryhmä

Lakisääteiset neuvostot:
vanhus- ja vammaisneuvostot,
nuorisovaltuusto
Lapsi- ja perheasiain neuvosto
Osallisuusvaliokunta

Järjestöyhteyshenkilö
Hv-alueen järjestöfoorumit
Yhteistyöasiakirja

Järjestöt

P-K:n järjestöasiain neuvottelukunta JANE

Järjestöjen kumppanuuspöytä
(sote-järjestöt, hyvinvointialue, kunnat, maakuntaliitto)

Monialaiset verkostot ja eri toimialojen järjestöverkostot:
esim. Monikultt.verkosto Move, sote-toiminnanjohtajat, Perheet keskiöön -verkosto, senioriverkosto vammaisjärjestöjen verkosto jne

Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma
Lähellä.fi

Mitä yhteistyö on käytännössä ollut?

- **Pohjois-Karjalan Järjestöasiain neuvottelukunta** on keskeinen järjestöjen vaikuttamistoimielin ja yhteistyöfoorumi. Se on toiminut vuodesta 2008 alkaen maakuntaliiton yhteydessä ja järjestökentän resurssien toiminnan tueksi on taannut toiminnan järjestölähtöisyyden ja monet käytännön toimenpiteet, viestinnän ja vaikuttamisen. Hyvinvointialueen asioita viedään käsiteltäväksi JANEen.
- **Ohjelmatyö:** järjestöjen vaikuttaminen Pohjois-Karjalan maakuntaohjelmaan, hyvinvointialueen strategiaan, palvelustrategiaan ja osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan, Pohjois-Karjalan yhdistysohjelman kokoaminen
- **JANEen koulutustyöryhmä JaneKo** järjestää koulutuksia ja tilaisuuksia, jotka tukevat yhdistyksessä toimivien ihmisten osaamista ja ymmärrystä, jota yhdistystoiminta edellyttää. JaneKo on toiminut järjestöjen yhteistyöhän ja vastuunjakoon perustuen.
- **Järjestöfoorumit, järjestöjen kumppanuuspöytä ja muut yhteiset verkostot.** Niiden kautta suuri joukko järjestöjä voi käydä säännöllistä vuoropuhelua kuntien, hyvinvointialueen ja maakuntaliiton kanssa esimerkiksi järjestöavustuksista, palvelujen kehittämisestä, asukkaiden osallisuudesta ja järjestöjen toimintaedellytyksistä.

Mitä yhteistyö on käytännössä ollut?

- **HYTE-yhteistyörakenteiden** kautta järjestöt ovat esimerkiksi osallistuneet kuntien ja hyvinvointialueiden hyvinvointi- ja osallisuussuunnitelmien valmisteluun ja arviointiin. Lisäksi järjestöt ovat mukana kuntien ja hv-alueen laajennetuissa hyte-ryhmissä osana lakisääteisiä neuvotteluita.
- **Tiedontuotanto:** Pohjois-Karjalan järjestökysely, muut teemalliset kyselyt, joita myös julkiset toimijat pystyvät hyödyntämään. Järjestöiltä on myös koottu tietoa siitä, millaisia ilmiöitä ja tuen tarpeita ihmisten arjessa näkyy, esimerkiksi sosiaalisten ilmiöiden raportointi (2026 alkaen).
- **Järjestöjen toiminnan näkyväksi tekeminen:** Lähellä.fi –palvelu (LähelläPro), Lähellä Pohjois-Karjala uutiskirje ja viestinnän ja palvelun käytön tuki yhdistyksille: Kun järjestöjen tapahtumia, vertaistukea, kohtaamispaikkoja ja muuta toimintaa kootaan yhteiseen palveluun ja viestintäkanaviin, julkisen sektorin ammattilaiset voivat ohjata ihmisiä helpommin järjestöjen tarjoaman tuen piiriin. Yhteys miunhyvinvointi.fi –palveluun.
- **Oppilaitosyhteistyö:** järjestöt ovat tehneet yhteistyötä oppilaitosten kanssa esimerkiksi vahvistamalla tulevien ammattilaisten järjestö- ja osallisuusosaamista sekä välittämällä tietoa harjoittelu- ja yhteistyömahdollisuuksista järjestökentällä.
- **Järjestöjen yhteinen vaikuttamistyö:** yhteisten kannanottojen, lausuntojen ja tilannekuvien valmistelu edellyttää usein sitä, että joku kokoaa järjestöjen näkemyksiä ja huolehtii prosessin etenemisestä.

STEA-avustuksiin 84 miljoonan euron leikkaus – näin vaikutukset näkyvät suoraan Pohjois-Karjalassa

- STEA-avustustaso laskee ensi vuonna noin **190 miljoonaan euroon**.
- Pohjois-Karjalassa STEA-avustusta saa noin **28 järjestöä**, yhteensä noin **4,5 miljoonaa euroa**.
- Alueella toimii lisäksi järjestöjä, joiden rahoitus tulee valtakunnallisten liittojen jäsenjärjestöavustusten kautta – myös niihin kohdistuvat leikkaukset heijastuvat paikalliseen toimintaan.
- Järjestöissä on säästetty jo aiempina vuosina: kuluja on karsittu, palveluita kilpailutettu, työaikoja vähennetty ja henkilöstöä lomautettu. Nyt sopeuttamisen mahdollisuudet alkavat olla käytetty.
- **Arvio Pohjois-Karjalassa:** noin **30-40 henkilön työ voi päättyä**, minkä lisäksi **10–20 määräaikaista työsuhdetta voi jäädä jatkumatta**.

Henkilöstöleikkaus tarkoittaa samalla toiminnan leikkausta

Pienissä järjestöissä yksi työntekijä voi vastata samanaikaisesti ryhmistä, yksilötuesta, vapaaehtoisten koordinoinnista, viestinnästä ja yhteistyöstä.

Siksi henkilöstövähennykset voivat tarkoittaa käytännössä:

- ryhmien, vertaistuen ja yksilöohjauksen vähentämistä tai lopettamista
- avoimien kohtaamispaikkojen sulkemista joillakin paikkakunnilla
- vapaaehtoistoiminnan merkittävää supistumista, kun koordinointi ja tuki poistuvat
- harjoittelijoiden ja työllistettävien vastaanottamisen vähentymistä
- toimitiloista luopumista
- järjestöjen neuvonnan, koulutusten, viestinnän ja yhteistyörakenteiden vähenemistä.

Joissakin toiminnoissa järjestö arvioi, että pelkkien vapaaehtoisten varaan jäädessään toiminta voisi jatkua enää noin **5 prosentilla nykyisestä tasosta**.

Kiitos!

Lisätietoja: Anne Pyykkönen, kehittämispäällikkö
Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry
p. 045 117 9340, anne.pyykkonen@pksotu.fi

Materiaalit verkossa: pksotu.fi/pkjarjestokysely/